

Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 11 stycznia 2022 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie lotów próbnych i akrobacyjnych oraz pokazów lotniczych ogłoszonego w dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 17 stycznia 2022 r. Poz. 107

oraz na podstawie

Obwieszczenia Ministra Infrastruktury z dnia 7 lipca 2017 r. ogłoszonego w dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 3 sierpnia 2017 r. Poz. 1488 w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej w sprawie lotów próbnych i akrobacyjnych oraz pokazów lotniczych

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA TRANSPORTU, BUDOWNICTWA I GOSPODARKI MORSKIEJ¹
z dnia 16 maja 2013 r.

w sprawie lotów próbnych i akrobacyjnych oraz pokazów lotniczych

Na podstawie art. 123 ust. 1f ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. - Prawo lotnicze (Dz. U. z 2017 r. poz. 959 i 1089) zarządza się, co następuje: oraz na podstawie art. 123 ust. 1f ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. - Prawo lotnicze (Dz. U. z 2020 r. poz. 1970 oraz z 2021 r. poz. 784, 847 i 1898) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1 Przepisy ogólne

§ 2. Użyte w rozporządzeniu określenia oznaczają:

Poprzedni zapis:

~~dyrektor pokazu lotniczego — osobę odpowiedzialną za zapewnienie, aby operacje lotnicze i działania obsługi technicznej, wykonywane w ramach pokazu lotniczego, były zgodne z przepisami;~~

Aktualny zapis:

- 2) dyrektor pokazu lotniczego - osobę odpowiedzialną za zapewnienie, aby organizacja i wykonanie operacji lotniczych podczas pokazu lotniczego były zgodne z przepisami;

Uzasadnienie:

Zmiana brzmienia § 2 pkt 2 rozporządzenia doprecyzowuje w ramach definicji „dyrektora pokazu lotniczego” aby organizacja i wykonanie operacji lotniczych podczas pokazu lotniczego były zgodne z przepisami (lotniczymi).

Dyrektor pokazu lotniczego jest odpowiedzialny za organizację i bezpieczne wykonanie operacji lotniczych podczas pokazu lotniczego oraz za zapewnienie bezpieczeństwa publiczności ze strony statków powietrznych.

Jednocześnie wykluczono odpowiedzialność dyrektora pokazu lotniczego za strefy inne niż ta, w której wykonywane są operacje lotnicze, tj. za zabezpieczenie strefy dla publiczności, za ochronę terenu pokazu lotniczego, strefy sprzedaży gastronomii, dróg dojazdowych itp. Za te strefy odpowiedzialny jest organizator pokazu lotniczego.

Nie będzie możliwe nałożenie na dyrektora pokazu lotniczego innej odpowiedzialności przez organizatora pokazu lotniczego niż ta, o której mowa w zmienionym § 2 pkt 2 rozporządzenia.

Nowy zapis:

teren pokazu lotniczego — wydzielony na potrzeby przeprowadzenia pokazu lotniczego teren o określonych granicach, oznakowany w widoczny sposób, jeżeli ukształtowanie i właściwości terenu na to pozwalają, oraz udostępniony organizatorowi pokazu lotniczego przez właściciela terenu lub zarządzającego terenem w celu przeprowadzenia pokazu lotniczego;

Uzasadnienie:

Dodanie w § 2 rozporządzenia pkt 21a definiującego określenie „teren pokazu lotniczego”, ułatwi organizatorowi pokazu lotniczego oraz dyrektorowi pokazu określenie własnej odpowiedzialności za poszczególne obszary i wdrożenie właściwego zarządzania poszczególnymi obszarami oraz infrastrukturą pokazu lotniczego, a także wprowadzenie stosownej ochrony, polegającej w szczególności na zapewnieniu, że organizator pokazu lotniczego odpowiada w całości za działania związane z bezpieczną

organizacją pokazu lotniczego.

Teren pokazu lotniczego obejmuje m.in.: strefę dla publiczności, linie pokazu lotniczego, obszary naziemne niezbędne do wykonywania operacji lotniczych, wystawę statyczną sprzętu lotniczego, miejsce ustawienia sprzętu lotniczego wyznaczonego do pokazu lotniczego, miejsca wyznaczone do lądowań awaryjnych, miejsca tankowania paliwa lub uzupełniania gazów i płynów technicznych statków powietrznych, płaszczyzny obsługowe statków powietrznych, drogi kołowania statków powietrznych, miejsca użycia materiałów wybuchowych, miejsca rozłożenia materiałów lub wyrobów pirotechnicznych oraz miejsca rozłożenia i emisji światła laserowego, a także parkingi, infrastrukturę drogową itp.

Dodatkowo, wprowadzenie określenia „teren pokazu lotniczego” umożliwi organizatorowi pokazu lotniczego ocenę, czy na wyznaczonym terenie pokazu lotniczego znajduje się infrastruktura krytyczna obejmująca m.in. systemy: zaopatrzenia w energię, surowce energetyczne, paliwa czy wodę, łączności, sieci teleinformatycznych, produkcji, składowania, przechowywania i stosowania substancji chemicznych i promieniotwórczych (w tym rurociągi substancji niebezpiecznych).

Ponadto pozwoli organizatorowi pokazu lotniczego właściwie ocenić możliwość wystąpienia sytuacji kryzysowej, która może wpłynąć negatywnie m.in. na poziom bezpieczeństwa ludzi, mienia w znacznych rozmiarach lub środowiska, i która może spowodować wystąpienie znacznego ograniczenia możliwości działania ze względu na nieadekwatność posiadanych sił i środków.

Wprowadzenie określenia „teren pokazu lotniczego” pozwoli także organizatorowi pokazu lotniczego na przygotowanie planu reagowania awaryjnego, przygotowanie i utrzymanie zasobów niezbędnych do wykonania zadań ujętych w planie reagowania awaryjnego, a także przygotowanie struktur uruchamianych w sytuacjach kryzysowych.

Rozdział 3 Loty akrobacyjne

6. Wniosek, o którym mowa w ust. 4, zawiera:

Poprzedni zapis:

~~numer uprawnienia lotniczego pilota statku powietrznego, z wyłączeniem członków załóg statków powietrznych lotnictwa państwowego;~~

Aktualny zapis:

nazwę dokumentu pilota statku powietrznego, z którego wynika uprawnienie do wykonywania lotów akrobacyjnych, z wyłączeniem członków załóg statków powietrznych lotnictwa państwowego;

Uzasadnienie:

Zmiana brzmienia § 5 ust. 6 pkt 5 rozporządzenia doprecyzowuje, że we wniosku o wyrażenie zgody na wykonywanie lotów akrobacyjnych na wysokości mniejszej niż 300 m (1000 ft) nad poziomem terenu podaje się nazwę dokumentu pilota statku powietrznego, z którego wynika uprawnienie do wykonywania lotów akrobacyjnych.

Posiadanie licencji pilota lub świadectwa kwalifikacji pilota bez wpisu „akrobacja” oznacza, że piloci nie posiadają uprawnień do wykonywania lotów akrobacyjnych. Uprawnienie takie wpisuje się np. do licencji lub świadectwa kwalifikacji pilota.

Dotychczasowy przepis był niejednoznaczny i sugerował, że uprawnienie wpisane do licencji lub świadectwa kwalifikacji pilota posiada oddzielny numer, inny niż licencja czy świadectwo kwalifikacji. Tymczasem uprawnienia nie posiadają oddzielnych numerów i stanowią integralną część licencji lub świadectwa kwalifikacji pilota.

Ponadto dotychczasowy przepis nie obejmował np. pilotów szybowcowych – chociaż jest im wydawana licencja, to zgodnie z przepisami rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2018/1976 z dnia 14 grudnia 2018 r. ustanawiającego szczegółowe przepisy dotyczące eksploatacji szybowców, a także licencjonowania załóg lotniczych szybowców, zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1139 (Dz. Urz. UE L 326 z 20.12.2018, str. 64, z późn. zm.) do licencji pilota szybowcowego nie wpisuje się uprawnień do wykonywania lotów akrobacyjnych. Uprawnienie takie jest wpisywane przez kierownika szkolenia HT (Head of training) do książki lotów pilota szybowcowego.

Z uwagi na powyższe rozszerza się możliwość udokumentowania uprawnienia „akrobacja” do wykonywania lotów akrobacyjnych, które może wynikać nie tylko z wpisu odpowiedniego uprawnienia do licencji czy świadectwa kwalifikacji pilota, ale także z innych dokumentów równoważnych, potwierdzających posiadanie takiego uprawnienia.

Poprzedni zapis:

Do zgody Prezesa Urzędu, o której mowa w ust. 9 pkt 3, stosuje się odpowiednio przepisy ust. 4-7ⁱⁱ.

Aktualny zapis:

Do zgody Prezesa Urzędu, o której mowa w ust. 9 pkt 3, stosuje się odpowiednio przepisy ust. 4-6 i 7a;

Uzasadnienie:

Zmiana brzmienia § 5 ust. 10 rozporządzenia aktualizuje odesłanie do odpowiedniego stosowania przepisów rozporządzenia, wskazując § 5 ust. 4 i 6 i 7a rozporządzenia, w odniesieniu do zgody Prezesa Urzędu Lotnictwa Cywilnego, zwanego dalej „Prezesem Urzędu”, na wykonywanie lotów na wysokości mniejszej niż 300 m (1000 ft) nad poziomem terenu, o której mowa w § 5 ust. 9 pkt 3 rozporządzenia.

Rozdział 4

Pokazy

lotnicze

2. Program pokazu lotniczego określa:

Poprzedni zapis:

~~„wyznaczone miejsce startu i lądowania oraz szkic terenu, nad którym ma być wykonany pokaz lotniczy i loty treningowe do tego pokazu, zawierający:~~

Aktualny zapis:

wyznaczone miejsce startu i lądowania oraz mapę terenu, nad którym ma być wykonany pokaz lotniczy i loty treningowe do tego pokazu, zawierającą:

Uzasadnienie:

Zmiana brzmienia w § 7 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia wprowadzenia do wyliczenia oraz lit. a

nakłada na organizatora pokazu lotniczego, w ramach przygotowania programu pokazu lotniczego, obowiązek naniesienia w sposób czytelny, w odpowiedniej skali na mapę terenu, nad którym ma być wykonany pokaz lotniczy i loty treningowe do tego pokazu, wszystkich elementów, o których mowa w § 7 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia.

Zawarcie w programie pokazu lotniczego mapy terenu zamiast szkicu terenu ułatwi Prezesowi Urzędu szczegółową ocenę prawidłowości przygotowania programu pokazu lotniczego pod kątem wprowadzenia ewentualnych ograniczeń lub stwierdzenia niespełnienia przez organizatora pokazu lotniczego warunków określonych w rozporządzeniu.

Dotychczas stosowany „szkic terenu” – rozumiany dosłownie przez organizatorów pokazów lotniczych – nie zapewniał wymaganej szczegółowości, dokładności oraz czytelności, a także nie był wystarczającym nośnikiem informacji niezbędnej do właściwej oceny przygotowania terenu oraz przestrzeni powietrznej do przeprowadzenia pokazu lotniczego.

Poprzedni zapis:

~~wydzieloną przestrzeń powietrzną, w której znajduje się strefa pokazu lotniczego, granice strefy pokazu lotniczego,~~

Aktualny zapis:

a) wydzieloną na potrzeby pokazu lotniczego przestrzeń powietrzną, która swoim rozmiarem obejmuje strefę pokazu lotniczego oraz teren pokazu lotniczego,

Uzasadnienie:

Zmiana brzmienia w § 7 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia wprowadza naniesienie na mapę wydzielonej na potrzeby pokazu lotniczego przestrzeni powietrznej, która obejmuje strefę pokazu lotniczego oraz teren pokazu lotniczego do zorganizowania i przeprowadzenia pokazu lotniczego oraz lotów treningowych do tego pokazu.

Jest to niezbędne organizatorowi pokazu lotniczego w celu identyfikacji zagrożeń bezpieczeństwa oraz minimalizacji ryzyka na terenie pokazu lotniczego oraz w przestrzeniach powietrznych udostępnionych organizatorowi do przeprowadzenia pokazu lotniczego, a także wprowadzenia wszelkich działań zapewniających bezpieczeństwo podczas pokazu lotniczego, biorąc pod uwagę warunki wykonywania lotów w czasie trwania pokazu lotniczego, w tym w szczególności ograniczenia dotyczące wysokości i prędkości lotu, dozwolonych manewrów, eksploatacji statków powietrznych oraz inne ograniczenia mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa wykonywania operacji lotniczych podczas pokazu lotniczego, przy uwzględnieniu uprawnień lotniczych członków załóg statków powietrznych uczestniczących w pokazie lotniczym.

Poprzedni zapis:

~~opis strefy dla publiczności wraz z określeniem bezpiecznej odległości od granicy strefy pokazu lotniczego;~~

Aktualny zapis:

opis strefy dla publiczności wraz z określeniem bezpiecznej minimalnej odległości linii pokazu lotniczego od strefy dla publiczności oraz bezpiecznej minimalnej odległości między osią drogi startowej a granicą strefy dla publiczności przy starcie i lądowaniu statków powietrznych podczas pokazu lotniczego,

Uzasadnienie:

Zmiana brzmienia w § 7 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia

To odległość linii pokazu lotniczego oraz osi drogi startowej od strefy dla publiczności o których mowa w załączniku nr 3 do rozporządzenia stanowią o bezpieczeństwie publiczności zgromadzonej w strefie dla publiczności.

Zwraca się uwagę na fakt, że strefa pokazu lotniczego może stykać się ze strefą dla publiczności, jednak to nie separacja stref ma znaczenie dla bezpieczeństwa między innymi separacja statków powietrznych wykonujących operacje lotnicze podczas pokazu lotniczego od publiczności, realizowana poprzez wytyczenie linii pokazu lotniczego separującej te statki powietrzne od publiczności.

Poprzedni zapis:

~~Do programu pokazu lotniczego będącego imprezą masową organizator pokazu lotniczego dołącza:~~

§ 8. 1. Do programu pokazu lotniczego, o którym mowa w art. 123 ust. 1b ustawy, organizator pokazu lotniczego dołącza:

Uzasadnienie:

Podstawą prawną nie jest impreza masowa a zapis w art. 123 ust 1b ustawy Prawo lotnicze

Nowy zapis:

ocenę ryzyka operacji lotniczych objętych programem pokazu lotniczego;

Uzasadnienie:

Dodanie w § 8 w ust. 1 rozporządzenia pkt 4 nakłada na organizatora pokazu lotniczego, o którym mowa w art. 123 ust. 1b ustawy – Prawo lotnicze, obowiązek dołączenia do składanego Prezesowi Urzędu programu pokazu lotniczego oceny ryzyka operacji lotniczych objętych programem pokazu lotniczego. Przepis ten precyzuje, że ocena ryzyka dotyczy operacji lotniczych podczas pokazu lotniczego, a nie oceny ryzyka imprezy masowej.

Wprowadzenie wymogu złożenia oceny ryzyka operacji lotniczych objętych programem pokazu lotniczego ułatwi organizatorowi pokazu lotniczego, dyrektorowi pokazu lotniczego, kierownikowi programu pokazu lotniczego, kierownikowi lotów i kierownikowi skoków, dokonanie kontroli obszarów zagrożenia bezpieczeństwa i minimalizację ryzyka, oraz wprowadzenie wszelkich ograniczeń, w celu zapewnienia bezpieczeństwa podczas pokazu lotniczego.

Ponadto, wymóg ten jest konieczny, aby Prezes Urzędu mógł dokonać oceny prawidłowości przygotowania oceny ryzyka operacji lotniczych objętych programem pokazu lotniczego, uwzględniającej warunki wykonywania lotów podczas pokazu lotniczego, w szczególności w odniesieniu do ograniczeń dotyczących wysokości i prędkości lotu, dozwolonych manewrów, eksploatacji statków powietrznych oraz innych ograniczeń mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa wykonywania operacji lotniczych podczas pokazu lotniczego, przy uwzględnieniu uprawnień lotniczych członków załóg statków powietrznych uczestniczących w pokazie lotniczym.

Nowy zapis:

plan reagowania awaryjnego obejmujący plan zarządzania zdarzeniami w trakcie lub po zaistnieniu sytuacji awaryjnej, przygotowany przez organizatora pokazu lotniczego na podstawie przeprowadzonej oceny ryzyka operacji lotniczych objętych programem pokazu lotniczego.

Oraz

2. Do programu pokazu lotniczego, o którym mowa w art. 123 ust. 1d ustawy, organizator pokazu lotniczego dołącza:

~~oświadczenie o przeprowadzeniu oceny ryzyka operacji lotniczych objętych programem pokazu lotniczego;~~

ocenę ryzyka operacji lotniczych objętych programem pokazu lotniczego;

plan reagowania awaryjnego, o którym mowa w ust. 1 pkt 5;

Uzasadnienie:

Dodanie w § 8 w ust. 1 rozporządzenia pkt 5

oraz dodanie w § 8 w ust. 2 rozporządzenia pkt 2a (§ 1 pkt 4 lit. b tiret drugi projektu), który w przypadku organizowania pokazu lotniczego w trybie art. 123 ust. 1b ustawy – Prawo lotnicze, oraz w trybie art. 123 ust. 1d ustawy – Prawo lotnicze, nakłada na organizatora pokazu lotniczego obowiązek dołączenia do składanego Prezesowi Urzędu programu pokazu lotniczego planu reagowania awaryjnego obejmującego plan zarządzania zdarzeniami w trakcie lub po zaistnieniu sytuacji awaryjnej, przygotowanego przez organizatora pokazu lotniczego na podstawie przeprowadzonej oceny ryzyka operacji lotniczych objętych programem pokazu lotniczego.

Plan ten opisuje działania jakie należy podjąć po zaistnieniu zdarzenia lotniczego, jak również wskazuje osoby odpowiedzialne za poszczególne działania. Jest to bardzo ważna kwestia, która ma wpływ na właściwe postępowanie w przypadku zaistnienia podczas pokazu lotniczego np. wypadku lotniczego, a w szczególności wpływ na bezpieczeństwo zgromadzonej publiczności i załóg statków powietrznych wykonujących operacje lotnicze.

Dotychczas organizatorzy pokazów lotniczych, a także osoby funkcyjne, zazwyczaj nie byli właściwie przygotowani do odpowiedniej reakcji w przypadku zaistnienia zdarzenia lotniczego, np. wypadku lotniczego. Osoby te nie przygotowywały planów reagowania awaryjnego lub plany te w sposób niewystarczający identyfikowały możliwe do przewidzenia scenariusze awaryjne i nie zawierały opisu działań łagodzących następstwa zdarzenia.

Nowy zapis:

Dyrektor pokazu lotniczego jest niezależny od organizatora pokazu lotniczego przy podejmowaniu decyzji mających wpływ na bezpieczną organizację i wykonanie operacji lotniczych podczas pokazu lotniczego.

Uzasadnienie:

Dodanie w § 9 rozporządzenia ust. 1a

W związku z przypisaniem dyrektorowi pokazu lotniczego odpowiedzialności za zapewnienie organizacji i wykonania operacji lotniczych podczas pokazu lotniczego zgodnie z wymogami stosownych przepisów lotniczych, konstytuuje niezależność dyrektora pokazu lotniczego od organizatora pokazu lotniczego przy podejmowaniu decyzji mających wpływ na bezpieczną organizację i wykonanie operacji lotniczych podczas pokazu lotniczego.

Organizator pokazu lotniczego często jest osobą niezwiązaną z lotnictwem, nieposiadającą odpowiedniej wiedzy i doświadczenia. Dlatego nie jest dopuszczalne, aby organizator pokazu lotniczego wymagał od dyrektora pokazu lotniczego wykonania czynności, które są niezgodne z przepisami lotniczymi lub zagrażają bezpieczeństwu wykonywanych operacji lotniczych, a to w praktyce często się zdarza.

Jednocześnie dyrektor pokazu lotniczego nie może być obciążony innymi obowiązkami niż związanymi z zapewnieniem bezpieczeństwa operacji lotniczych. Konieczne jest jasne określenie zakresów odpowiedzialności dyrektora pokazu lotniczego i organizatora pokazu lotniczego. Ewentualne wątpliwości w tym zakresie powinny być wyjaśniane przed pokazem lotniczym na spotkaniach i odprawach uzgodnieniowych.

Nowy zapis:

Dyrektor pokazu lotniczego może zawiesić lub przerwać pokaz lotniczy w przypadku stwierdzenia podczas pokazu lotniczego zagrożenia bezpieczeństwa zgromadzonej publiczności ze strony statków powietrznych biorących udział w pokazie lotniczym, zagrożenia bezpieczeństwa załóg tych statków powietrznych lub niespełnienia przez organizatora pokazu lotniczego na terenie pokazu lotniczego warunków bezpieczeństwa określonych w programie pokazu lotniczego lub określonych w zgodzie Prezesa Urzędu na przeprowadzenie pokazu lotniczego, wyrażonej w trybie art. 123 ust. 1b ustawy, informując o tym organizatora pokazu lotniczego.

Uzasadnienie:

Dodanie w § 9 rozporządzenia ust. 4 rozszerza uprawnienia dyrektora pokazu lotniczego, w związku z przypisaniem mu odpowiedzialności za bezpieczną organizację i wykonanie operacji lotniczych podczas pokazu lotniczego, o możliwość zawieszenia lub przerwania pokazu lotniczego w przypadku stwierdzenia podczas pokazu lotniczego poważnego zagrożenia bezpieczeństwa nie dającego się usunąć tj. zagrożenia bezpieczeństwa zgromadzonej publiczności ze strony statków powietrznych biorących udział w pokazie lotniczym, zagrożenia bezpieczeństwa załóg tych statków powietrznych lub stwierdzenia podczas pokazu lotniczego niespełnienia przez organizatora pokazu lotniczego na terenie pokazu lotniczego warunków bezpieczeństwa określonych w

programie pokazu lotniczego lub w zgodzie Prezesa Urzędu na przeprowadzenie pokazu lotniczego, wyrażonej w trybie art. 123 ust. 1b ustawy ☐ Prawo lotnicze.

Zawieszenie lub przerwanie pokazu lotniczego będzie się odnosiło wyłącznie do „dynamicznej” części pokazu lotniczego (operacji lotniczych), a nie do całej imprezy, w której mogą być zaplanowane także inne przedsięwzięcia np. wystawa statyczna sprzętu lotniczego czy koncerty.

Poprzedni zapis:

~~Prezes Urzędu może przerwać lub zawiesić pokaz lotniczy w przypadku stwierdzenia zagrożenia bezpieczeństwa zgromadzonej publiczności ze strony statków powietrznych uczestniczących w pokazie lotniczym, informując o tym organizatora pokazu lotniczego.~~

Nowy zapis:

Prezes Urzędu może:

1) odwołać pokaz lotniczy - w przypadku stwierdzenia przed rozpoczęciem pokazu lotniczego niespełnienia przez organizatora pokazu lotniczego na terenie pokazu lotniczego warunków bezpieczeństwa określonych w programie pokazu lotniczego lub określonych w zgodzie Prezesa Urzędu na przeprowadzenie pokazu lotniczego, wyrażonej w trybie art. 123 ust. 1b ustawy, informując o tym organizatora pokazu lotniczego;

2) zawiesić lub przerwać pokaz lotniczy - w przypadku stwierdzenia podczas pokazu lotniczego zagrożenia bezpieczeństwa zgromadzonej publiczności ze strony statków powietrznych biorących udział w pokazie lotniczym, zagrożenia bezpieczeństwa załóg tych statków powietrznych lub niespełnienia przez organizatora pokazu lotniczego na terenie pokazu lotniczego warunków bezpieczeństwa określonych w programie pokazu lotniczego lub określonych w zgodzie Prezesa Urzędu na przeprowadzenie pokazu lotniczego, wyrażonej w trybie art. 123 ust. 1b ustawy, informując o tym organizatora pokazu lotniczego

Uzasadnienie:

Zmiana brzmienia § 15 ust. 5 rozporządzenia przyznaje Prezesowi Urzędu uprawnienie do odwołania pokazu lotniczego przed jego rozpoczęciem oraz doprecyzowuje dotychczasowe uprawnienie Prezesa Urzędu do zawieszenia lub przerwania pokazu lotniczego w trakcie tego pokazu.

Odwołanie pokazu lotniczego będzie następowało w przypadku niespełnienia przez organizatora pokazu lotniczego na terenie pokazu lotniczego warunków bezpieczeństwa określonych w programie pokazu lotniczego lub w zgodzie Prezesa Urzędu na przeprowadzenie pokazu lotniczego, wyrażonej w trybie art. 123 ust. 1b ustawy ☐ Prawo lotnicze.

Możliwość odwołania pokazu lotniczego przed jego rozpoczęciem będzie zatem odnosić się do terenu pokazu lotniczego np.: po ulewnych deszczach powierzchnia trawiasta lotniska nie będzie nadawać się do eksploatacji, lub teren pokazu lotniczego wraz z infrastrukturą pokazu lotniczego nie będzie tożsamy z terenem wskazanym przez organizatora pokazu lotniczego we wniosku kierowanym do Prezesa Urzędu zgodnie z art. 123 ust. 1b ustawy ☐ Prawo lotnicze, lub jeżeli po wydaniu ww. zgody Prezes Urzędu stwierdzi, że zostały poważnie naruszone warunki bezpieczeństwa dające podstawę do jej wydania.

Zmiana brzmienia § 15 ust. 5 rozporządzenia

Natomiast zawieszenie lub przerwanie pokazu lotniczego będzie następowało w przypadku stwierdzenia podczas pokazu lotniczego zagrożenia bezpieczeństwa zgromadzonej publiczności ze strony statków powietrznych biorących udział w pokazie lotniczym, zagrożenia bezpieczeństwa załóg tych statków powietrznych lub niespełnienia przez organizatora pokazu lotniczego na terenie pokazu lotniczego warunków bezpieczeństwa określonych w programie pokazu lotniczego lub w ww. zgodzie Prezesa Urzędu na przeprowadzenie pokazu lotniczego. Prezes Urzędu będzie obowiązany poinformować organizatora pokazu lotniczego o odwołaniu, zawieszeniu czy przerwaniu pokazu lotniczego.

Odwołanie, zawieszenie lub przerwanie pokazu lotniczego dotyczy tylko wykonywania operacji lotniczych – imprezy towarzyszące mogą się odbywać.

Poprzedni zapis:

~~§ 36. 1. W przypadku lotów innych niż akrobacyjne wysokość lotu nad terenem podczas pokazu lotniczego, z zastrzeżeniem ust. 3, nie może być mniejsza niż:~~

- ~~1) 50 m (150 ft) – podczas lotów kategorii III statków powietrznych i śmigłowców ze stałą prędkością, przechyleniem do 30° i kątem wznoszenia do 45°;~~
- ~~2) 100 m (300 ft) – podczas lotów kategorii I statków powietrznych i kategorii II statków powietrznych ze stałą prędkością, przechyleniem do 30° i kątem wznoszenia do 45°;~~
- ~~3) 30 m (100 ft) – podczas lotów motolotni lub parapanu.~~

Nowy zapis:

§ 36. 1. W przypadku lotów innych niż akrobacyjne wysokość lotu nad terenem podczas pokazu lotniczego nie może być mniejsza niż:

- 1) 100 m (300 ft) - podczas lotów kategorii I statków powietrznych i kategorii II statków powietrznych z przechyleniem do 60° i wznoszeniem lub pochyleniem do 45°;
- 2) 50 m (150 ft) - podczas lotów kategorii III statków powietrznych i śmigłowców z przechyleniem do 60° i wznoszeniem lub pochyleniem do 45°;
- 3) 30 m (100 ft) - podczas lotów motolotni lub parapanu.

Uzasadnienie:

Zmiana brzmienia § 36 ust. 1 rozporządzenia (§ 1 pkt 7 lit. a projektu) wynikająca z doświadczenia zdobytego z kontrolowanych pokazów lotniczych, wiedzy lotniczej oraz wniosków środowiska lotniczego, zwiększa w zakresie lotów innych niż akrobacyjne wykonywanych w ramach pokazu lotniczego możliwe przechylenia z 30° do 60° oraz zastępuje sformułowanie „kątem wznoszenia do 45°” sformułowaniem „wznoszeniem lub pochyleniem do 45°”.

Pozwoli to pilotom na przedstawienie bardziej dynamicznej prezentacji podczas pokazu lotniczego i nie będzie ograniczać manewrów, które dopuszczają te wartości w normalnych lotach w instrukcji użytkowania w locie statków powietrznych, a nie są one lotami akrobacyjnymi, na których wykonywanie wymagane jest stosowne uprawnienie. Zestawiając zdobyte doświadczenie z kontrolowanych pokazów lotniczych w latach 2013–2019 zwrócono uwagę na fakt, że często w praktyce podczas wykonywania standardowych operacji lotniczych piloci wymagają większych przechyleń lub pochyłeń statku powietrznego niż 30°, a nie są one jeszcze figurami akrobacyjnymi wskazanymi w rozporządzeniu Komisji (UE) nr 1178/2011 z dnia 3 listopada 2011 r. ustanawiającym wymagania techniczne i procedury administracyjne odnoszące się do załóg w lotnictwie cywilnym zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 216/2008 (Dz. Urz. UE L 311 z 25.11.2011, str. 1, z późn. zm.) (AMC1.FCL.805).

Z tych powodów przechylenie statku powietrznego do 60° nie powoduje, że lot staje się lotem akrobacyjnym, ponieważ w niektórych typach statków powietrznych takie wartości przechylenia znajdują się w instrukcji użytkowania w locie statków powietrznych jako standardowe parametry lotu. Mając na uwadze dotychczasowe przepisy pojawiały się problemy interpretacyjne, kiedy lot statku powietrznego można uznać za lot akrobacyjny, a kiedy nie. Stąd też wprowadzenie większych wartości przechyleń dla statku powietrznego z 30° do 60° pozwoli uniknąć powyższych problemów, a jednocześnie nie wpłynie na obniżenie poziomu bezpieczeństwa zarówno publiczności jak i załóg statków powietrznych. Należy podkreślić, że wykonywanie lotów z przechyleniem większym niż 30°, jest i tak uwarunkowane instrukcją użytkowania w locie danego statku powietrznego, określającą parametry, których nie można przekraczać.

W przepisie dodatkowo usunięto sformułowanie o wykonywaniu ww. manewrów ze stałą prędkością, co z punktu widzenia pilotażu jest trudne do realizacji, a wręcz może doprowadzić do sytuacji niebezpiecznych.

Nowy zapis:

1a. Loty, o których mowa w ust. 1, mogą być wykonywane poniżej minimalnych wysokości, jeżeli zostało to ujęte w programie pokazu lotniczego, na którego przeprowadzenie Prezes Urzędu wyraził zgodę, w trybie art. 123 ust. 1b ustawy, z uwzględnieniem specyfiki poszczególnych lotów oraz uprawnień i doświadczenia pilotów.

Uzasadnienie:

Dodanie w § 36 rozporządzenia ust. 1a wynika z faktu, że dotychczasowe przepisy nie dawały Prezesowi Urzędu możliwości obniżenia minimalnych wysokości lotów innych niż akrobacyjne wykonywanych w ramach pokazu lotniczego.

Dodawany w § 36 ust. 1a daje Prezesowi Urzędu możliwość obniżenia minimalnych wysokości lotów innych niż akrobacyjne – loty te mogą być wykonywane poniżej minimalnych wysokości określonych w ust. 1, jeżeli zostało to ujęte w programie pokazu lotniczego, na którego przeprowadzenie Prezes Urzędu wyraził zgodę w trybie art. 123 ust. 1b ustawy – Prawo lotnicze, z uwzględnieniem specyfiki poszczególnych lotów oraz uprawnień i doświadczenia pilotów.

Oznacza to, że loty inne niż akrobacyjne wykonywane w ramach pokazów lotniczych organizowanych w trybie art. 123 ust. 1d ustawy – Prawo lotnicze nie będą obniżane przez Prezesa Urzędu. Zatem, jeżeli organizator pokazu lotniczego organizuje pokaz lotniczy w trybie art. 123 ust. 1b ustawy – Prawo lotnicze, to może dla lotów innych niż akrobacyjne przyjąć wysokości ujęte w § 36 ust. 1 rozporządzenia, a także może do programu pokazu lotniczego wpisać wysokości mniejsze niż przewidziane w tym przepisie z uwzględnieniem specyfiki poszczególnych lotów oraz uprawnień i doświadczenia pilotów.

Poprzedni zapis:

~~Podczas pokazu lotniczego skoków spadochronowych kontrolę prawidłowości otwarcia spadochronu przeprowadza się na~~

~~wysokości nie mniejszej niż 700 m (2000 ft).~~

Nowy zapis:

2. Podczas pokazu lotniczego skoków spadochronowych:

- 1) otwarcie spadochronu przeprowadza się na wysokości nie mniejszej niż 500 m (1650 ft), a w przypadku spadochronu desantowego nieszybującego - na wysokości nie mniejszej niż 300 m (1000 ft); przepisu nie stosuje się do spadochronu towarowego;
- 2) spadochron używany w pokazie lotniczym jest wyposażony w automatyczne urządzenie aktywujące spadochron zapasowy (automat spadochronowy) w przypadku nieotwarcia się spadochronu głównego - jeżeli jest to wymagane przez dyrektora pokazu lotniczego ze względów bezpieczeństwa;
- 3) skoczkowie spadochronowi uczestniczący w pokazie lotniczym są wyposażeni w urządzenia radiowe do komunikacji z kierownikiem skoków - jeżeli jest to wymagane przez dyrektora pokazu lotniczego ze względów bezpieczeństwa.

Uzasadnienie:

Zmiana brzmienia § 36 ust. 6 rozporządzenia (§ 1 pkt 7 lit. c projektu) doprecyzowuje wymagania związane z bezpieczeństwem wykonywania skoków spadochronowych podczas pokazu lotniczego.

Mając na uwadze wnioski wynikające z prowadzonych przez Prezesa Urzędu kontroli w zakresie organizowania i prowadzenia skoków spadochronowych podczas pokazów lotniczych, wprowadzono wymogi dotyczące wysokości, na jakiej ma następować otwarcie spadochronu. Zgodnie z projektowaną regulacją otwarcie spadochronu będzie przeprowadzane na wysokości nie mniejszej niż 500 m (1650 ft), a w przypadku spadochronu desantowego nieszybującego – na wysokości nie mniejszej niż 300 m (1000 ft). Wymogi te nie będą stosowane do spadochronu towarowego.

Ponadto, jeżeli będzie to wymagane przez dyrektora pokazu lotniczego ze względów bezpieczeństwa, w odniesieniu do skoków spadochronowych wykonywanych podczas pokazu lotniczego konieczne będzie spełnienie wymogu, aby spadochron używany w pokazie lotniczym był wyposażony w automatyczne urządzenie aktywujące spadochron zapasowy (automat spadochronowy) w przypadku nieotwarcia się spadochronu głównego, a także wymogu, aby skoczkowie spadochronowi uczestniczący w pokazie lotniczym byli wyposażeni w urządzenia radiowe do komunikacji z kierownikiem skoków.

Nowy zapis:

§ 45a. Organizator pokazu lotniczego, w przypadku gdy pokaz lotniczy jest organizowany na lotnisku lub lądowisku, z którego będą wykonywane operacje startu i lądowania statków powietrznych biorących udział w pokazie lotniczym, zapewnia członkom załóg statków powietrznych podczas pokazu lotniczego pomieszczenie o ograniczonym dostępie dla publiczności, które jeśli temperatura na zewnątrz pomieszczenia przekracza 28°C jest klimatyzowane.

Uzasadnienie:

Dodanie § 45a rozporządzenia zobowiązuje organizatora pokazu lotniczego, w przypadku gdy pokaz lotniczy jest organizowany na lotnisku lub lądowisku, z którego będą wykonywane operacje startu i lądowania statków powietrznych biorących udział w pokazie lotniczym, do zapewnienia członkom załóg statków powietrznych podczas pokazu lotniczego właściwych warunków do odpoczynku stosownie do warunków atmosferycznych panujących w dniu pokazu

Biorąc pod uwagę coraz wyższe temperatury powietrza, ewentualne przegrzanie organizmu, udar cieplny lub odwodnienie pilota z powodu zbyt długiego przebywania na słońcu lub w nieklimatyzowanej kabinie statku powietrznego, co w konsekwencji może przełożyć się na niewłaściwą reakcję pilota podczas lotów, a tym samym na bezpieczeństwo ich wykonywania, zobowiązanie organizatora pokazu lotniczego do zapewnienia takiego pomieszczenia pozostaje jak najbardziej uzasadnione.

Nowy zapis:

§ 45b. Organizator pokazu lotniczego zapewnia zakończenie prac związanych z koszeniem obszarów trawiastych lotniska lub lądowiska, na którym wyznaczono strefy pokazu lotniczego lub z którego będą wykonywane operacje startu i lądowania statków powietrznych biorących udział w pokazie lotniczym, nie później niż 3 dni przed dniem rozpoczęcia pokazu lotniczego.

Uzasadnienie:

Dodanie § 45b rozporządzenia (§ 1 pkt 8 projektu) zapewni bezpieczeństwo operacji lotniczych podczas pokazu lotniczego przez ograniczenie obecności ptaków w strefie pokazu lotniczego i strefach operacyjnych. Żerujące ptaki na terenie pokazu lotniczego

stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa załóg statków powietrznych wykonujących operacje lotnicze.

Świeżo skoszone obszary trawiaste są naturalnym miejscem zwiększonego żerowania ptaków, a to doprowadza do zwiększonej liczby ptaków w przestrzeniach operacyjnych, zwiększając prawdopodobieństwo kolizji ze statkami powietrznymi.

Z uwagi na powyższe wprowadzono przepis, zgodnie z którym organizator pokazu lotniczego zapewnia zakończenie prac związanych z koszeniem obszarów trawiastych lotniska lub lądowiska, na którym wyznaczono strefy pokazu lotniczego lub z którego będą wykonywane operacje startu i lądowania statków powietrznych biorących udział w pokazie lotniczym, nie później niż 3 dni przed dniem rozpoczęcia pokazu lotniczego. Obowiązek ten dotyczy także lotnisk i lądowisk, z których będą wykonywane operacje startu i lądowania statków powietrznych biorących udział w pokazie lotniczym, ze względu na fakt, że starty i lądowania mogą się odbywać z innych lotnisk aniżeli te, na którym odbywa się pokaz lotniczy.

Rozdział 5 Przepisy przejściowe i końcowe

§ 47. Do programu pokazu lotniczego:

1) zawartego we wniosku, o którym mowa w art. 123 ust. 1b ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. - Prawo lotnicze (Dz. U. z 2020 r. poz. 1970 oraz z 2021 r. poz. 784, 847 i 1898), złożonym i nierozpatrzonemu przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia,

2) dołączonego do powiadomienia, o którym mowa w art. 123 ust. 1d ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. - Prawo lotnicze, złożonego przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia

- stosuje się przepisy dotychczasowe.

2. Do organizatora pokazu lotniczego i dyrektora pokazu lotniczego wyznaczonych dla pokazów lotniczych objętych:

1) wnioskiem, o którym mowa w art. 123 ust. 1b ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. - Prawo lotnicze, złożonym i nierozpatrzonym przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia,

2) powiadomieniem, o którym mowa w art. 123 ust. 1d ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. - Prawo lotnicze, złożonym przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia

-stosuje się przepisy dotychczasowe oraz przepisy § 9ust. 1a i 4, § 45a i § 45b rozporządzenia zmienianego w § 1 w brzmieniu nadanym niniejszym rozporządzeniem.

3. Zgoda na przeprowadzenie pokazu lotniczego, o której mowa w art. 123 ust. 1b ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. - Prawo lotnicze, wydana na podstawie przepisów dotychczasowych zachowuje ważność.

4. Do wniosku, o którym mowa w § 5 ust. 4 rozporządzenia zmienianego w § 1, złożonego i nierozpatrzonego przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia stosuje się przepisy dotychczasowe.

§ 48. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.
